Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/5531

22.10.2026

OBVESTILO KOMISIJE

Smernice Komisije za olajšanje harmonizirane uporabe določb o odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij in baterij za lahka vozila iz Uredbe (EU) 2023/1542

(C/2026/5531)

KAZALO

Stran

1. UVOD 2
2. SPLOŠNE UGOTOVITVE 2
   - 2.1 Vrste orodij 3
   - 2.2 Povezava z drugo veljavno zakonodajo EU 3
3. ODSTRANLJIVOST IN ZAMENLJIVOST S STRANI NEODVISNIH STROKOVNJAKOV 4
   - 3.1 Pojem neodvisnih strokovnjakov 4
   - 3.2 Delna odstopanja od glavnega pravila 4
     - 3.2.1 Aparati, ki so posebej zasnovani za delovanje v mokrem okolju 4
     - 3.2.2 Medicinski pripomočki in *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki 6
     - 3.2.3 Nosljive naprave 7
     - 3.2.4 Postopek za dodajanje novih odstopanj 7
4. POPOLNA ODSTOPANJA OD SPLOŠNIH OBVEZNOSTI GLEDE ODSTRANLJIVOSTI IN ZAMENLJIVOSTI S STRANI KONČNEGA UPORABNIKA 7
   - 4.1 Varnostna vprašanja 8
   - 4.2 Premisleki v zvezi s celovitostjo podatkov 9
5. DRUGI PREMISLEKI 10
   - 5.1 Pojem združljive baterije 10
   - 5.2 Razpoložljivost kot nadomestni deli 10
   - 5.3 Omejitve programske opreme 11

1. **UVOD**

Namen teh smernic je olajšati harmonizirano uporabo določb o odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij in baterij za lahka vozila iz Uredbe (EU) 2023/1542 ([1]), ki je začela veljati 17. avgusta 2023. Po prvem razpisu iz oddelka 3 so bile te smernice posodobljene spomladi 2026.

Člen 11 Uredbe (EU) 2023/1542 začne veljati 18. februarja 2027 in vsebuje obveznosti glede odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij in baterij za lahka vozila za tiste fizične ali pravne osebe, ki dajejo na trg proizvode z vgrajenimi omenjenimi baterijami.

Glede na to, da so lahko prenosne baterije in baterije za lahka vozila vgrajene v številne proizvode, je v skladu s členom 11(9) Uredbe (EU) 2023/1542 namen tega obvestila zagotoviti okvir in dodatne tehnične elemente za olajšanje harmonizirane uporabe pravil o odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij in baterij za lahka vozila iz navedenega člena. V njem so ustrezno upoštevane namenske razprave z državami članicami in deležniki.

Primeri iz tega dokumenta niso izčrpni in se uporabljajo le za ponazoritev, kako razlagati nekatere zahteve iz člena 11. Vsebina, vključno s primeri, izraža stališča Evropske komisije in kot taka ni pravno zavezujoča. Končna razlaga prava Evropske unije je v pristojnosti Sodišča Evropske unije.

2. **SPLOŠNE UGOTOVITVE**

Odstranljivost prenosnih baterij in baterij za lahka vozila je mogoča, kadar lahko končni uporabnik ali neodvisni strokovnjak baterijo varno vzame iz naprave z uporabo ali brez uporabe orodja, ne da bi pri tem poškodoval baterijo in napravo. Zamenljivost prenosnih baterij in baterij za lahka vozila pomeni, da je baterijo mogoče odstraniti in zamenjati z drugo baterijo, ne da bi poškodovali ali uničili baterijo ali napravo, v katero je vgrajena. To torej omogoča nadaljnje delovanje brez vpliva na delovanje, zmogljivost ali varnost naprave.

Obveznost iz člena 11(1) Uredbe (EU) 2023/1542 o zagotavljanju, da lahko končni uporabnik odstrani in zamenja prenosne baterije, se uporablja za baterije kot celoto in ne za posamezne celice. Za končnega uporabnika se šteje polnoletna oseba brez posebnih izkušenj ali kvalifikacij v zvezi z odstranjevanjem ali zamenjavo baterij.

V primeru prenosnih baterij je treba opozoriti, da se člen 11(1) do 11(4) uporablja samo za proizvode, ki se dajejo na trg in vsebujejo prenosne baterije. V nekaterih primerih, ko je glavna funkcija proizvoda dobavljanje električne energije drugim proizvodom, se lahko šteje, da je sam proizvod prenosna baterija, npr. polnilne napajalne banke, polnilna ohišja za nosljive proizvode (npr. slušni aparati ali ušesne slušalke) ali zaganjalniki za baterije vozil, kar pomeni, da se člen 11 sploh ne bi uporabljal.

V primeru baterij za lahka vozila se obveznost člena 11(5) v zvezi z zagotavljanjem, da lahko te baterije odstranijo in zamenjajo neodvisni strokovnjaki, dodatno uporablja na ravni baterijskih celic, vključenih v baterijo. V oddelku 3 teh smernic je obravnavan pojem neodvisnih strokovnjakov.

Kadar neodvisni strokovnjaki za odstranitev in zamenjavo baterij za lahka vozila potrebujejo orodje, ki ni komercialno dostopno, bi jim moralo biti to orodje na voljo po razumni in nediskriminatorni ceni. To ne bi smelo odvračati od dostopa do tega orodja ter s tem ovirati odstranljivosti in zamenljivosti baterij.

Po odstranitvi baterij je treba obravnavati nevarnosti, ki so povezane z odpadnimi baterijami. Informacije, ki se zagotovijo uporabniku, bi morale vključevati jasne nasvete o naslednjih korakih, potrebnih za zagotovitev, da se odpadne baterije ne zavržejo skupaj z drugimi odpadki, zlasti s komunalnimi odpadki. Zagotoviti bi bilo treba tudi informacije o pravilnem ravnanju, pakiranju, shranjevanju in prevozu odpadnih baterij do mesta za ločeno zbiranje ali obrata za obdelavo.

([1]) Uredba (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/98/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES (UL L 191, 28.7.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj).

Majhne prenosne litijeve baterije v nekaterih kategorijah izdelkov, kot so voščilnice, pametne tekstilije, nosljive naprave in elektronske cigarete, lahko povzročijo požare v obratih za obdelavo odpadkov, če se zavržejo skupaj z navedenimi izdelki. Pomembno je, da lahko končni uporabnik odstrani in zamenja prenosne baterije, ali, v primeru, da se uporablja eno od odstopanj iz člena 11(2), da jo lahko odstranijo in zamenjajo neodvisni strokovnjaki.

2.1 **Vrste orodij**

V skladu s členom 11 Uredbe (EU) 2023/1542 se za baterijo šteje, da jo lahko končni uporabnik brez težav odstrani, kadar jo je mogoče odstraniti iz proizvoda z uporabo komercialno dostopnega orodja in za razstavljanje ni treba uporabiti specializiranega orodja, razen če je to brezplačno zagotovljeno s proizvodom, lastniškega orodja, toplotne energije ali topil za razstavljanje proizvoda.

Smernice o vrstah orodij so na voljo na podlagi standarda EN 45554:2020e ([2]). V okviru ocenjevanja, ali je proizvod mogoče popraviti, ponovno uporabiti in nadgraditi, se v navedenem standardu uporabljajo naslednje skupine za razvrstitev: (i) osnovno orodje (vključno s tistim, ki je priloženo proizvodu kot nadomestni del) ali brez orodja, (ii) orodje za posamezne skupine proizvodov, (iii) komercialno dostopno orodje in (iv) lastniško orodje.

Pojem komercialno dostopnega orodja iz člena 11 v skladu s standardom EN 45554:2020e zajema kategorije osnovnega orodja ali brez orodja in komercialno dostopnega orodja.

Pojem specializiranega orodja iz Uredbe se nanaša na orodje za posamezne skupine proizvodov, ki ni na voljo za nakup s strani širše javnosti, vendar ni zaščiteno s patenti. Člen 11 določa, da se vsako tako specializirano orodje, ki bi lahko bilo potrebno za odstranitev in zamenjavo prenosne baterije, brezplačno zagotovi s proizvodom, v katerega je baterija vgrajena.

V skladu s standardom EN 45554:2020e se lastniško orodje nanaša na orodje, ki ni na voljo za nakup s strani širše javnosti ali za katero ni na voljo ustrezen patent za licenciranje pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji. Takšno orodje ne bi smelo biti potrebno za odstranjevanje prenosnih baterij.

2.2 **Povezava z drugo veljavno zakonodajo EU**

Člen 11(1) določa, da določbe iz navedenega odstavka ne posegajo v nobene posebne določbe, ki za primere, ko imajo končni uporabniki možnost odstraniti in zamenjati prenosno baterijo, zagotavljajo višjo raven varstva okolja in zdravja ljudi, kot so določene v katerem koli pravnem aktu Unije o električni in elektronski opremi, kot je opredeljena v členu 3(1), točka (a), Direktive 2012/19/EU o odpadni električni in elektronski opremi ([3]).

Uredba Komisije (EU) 2023/1670 ([4]) določa zahteve za okoljsko primerno zasnovo pametnih telefonov, mobilnih telefonov, ki niso pametni telefoni, brezžičnih telefonov in preklopnih tabličnih računalnikov. V zvezi z zamenljivostjo prenosnih baterij navedena uredba določa, da morajo biti posamezniki brez posebnih izkušenj na področju popravil ali s tem povezanih kvalifikacij (imenovani laiki) ([5]) ali osebe s splošnim znanjem o osnovnih tehnikah popravila in varnostnih ukrepih (imenovani splošni strokovnjaki) sposobni zamenjati baterijo. Vendar morata baterija in naprava v drugem primeru izpolnjevati tudi strožje zahteve glede trajnosti ([6]).

Zato v primeru prenosnih baterij, vključenih v proizvode, ki jih zajema Uredba (EU) 2023/1670, obveznosti glede odstranljivosti in zamenljivosti iz Priloge II k navedeni uredbi prevladajo nad obveznostmi iz Uredbe (EU) 2023/1542.

([2]) EN 45554:2020e – Splošne metode za oceno zmožnosti popravila, ponovne uporabe in izboljšave izdelkov, povezanih z energijo.
([3]) Direktiva 2012/19/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o odpadni električni in elektronski opremi (OEEO) (UL L 197, 24.7.2012, str. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/19/oj).
([4]) Uredba Komisije (EU) 2023/1670 z dne 16. junija 2023 o določitvi zahtev za okoljsko primerno zasnovo pametnih telefonov, mobilnih telefonov, ki niso pametni telefoni, brezžičnih telefonov in preklopnih tabličnih računalnikov v skladu z Direktivo 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter spremembi Uredbe Komisije (EU) 2023/826 (UL L 214, 31.8.2023, str. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1670/oj).
([5]) Glej Prilogo II, točke A 1.1.(5)(c)(i), B 1.1.(5)(c)(i) in D 1.1.(5)(c)(i) Uredbe (EU) 2023/1670.
([6]) Glej Prilogo II, točke A 1.1.(5)(c)(ii), B 1.1(5)(c)(ii) in D 1.1.(5)(c)(ii) Uredbe (EU) 2023/1670.

Uredba (EU) 2025/2509 ([7]) določa, da so električne igrače z baterijami, ki predstavljajo majhne dele, zasnovane tako, da ni mogoče dostopati do baterije brez uporabe orodja, in da se lahko, kadar je to potrebno zaradi velikosti ali narave igrače, da se zagotovi varnost igrače, onemogoči dostop do polnilne baterije, odstranijo ali zamenjajo pa jo lahko samo neodvisni strokovnjaki. Ta uredba se bo začela uporabljati 1. avgusta 2030. Odstopanje (d) iz člena 11(2) ali električne igrače, ki vsebujejo polnilne baterije, so v celoti skladne z zgoraj navedeno določbo.

3. **ODSTRANLJIVOST IN ZAMENLJIVOST S STRANI NEODVISNIH STROKOVNJAKOV**

3.1 **Pojem neodvisnih strokovnjakov**

V členu 3(23) Uredbe (EU) 2023/1542 so opredeljeni „neodvisni izvajalci“, ne pa tudi „neodvisni strokovnjaki“, ki so navedeni v členu 11. Zato so predlagana nekatera pojasnila v zvezi s pojmom „neodvisni strokovnjaki“ v členu 11(2) in (5). Ta pojasnila so pripravljena in prilagojena na podlagi specifikacij, določenih v drugem pravu EU, in sicer v Prilogi II k Uredbi (EU) 2023/1670.

„Neodvisni strokovnjaki“ pomenijo neodvisne izvajalce, ki so tehnično usposobljeni in kvalificirani za popravilo proizvoda, v katerega je baterija vgrajena, ter poslujejo na komercialni podlagi in/ali v poslovnih prostorih.

Če se ukrepi za odstranljivost in zamenljivost izvajajo na posameznih celicah v baterijskem sklopu baterij za lahka vozila, se šteje, da je „neodvisni strokovnjak“ tehnično usposobljen, da zagotovi ponovno delovanje baterije, kot je bilo predvideno.

Če se ukrepi za odstranljivost in zamenljivost izvajajo na proizvodih, ki so predmet homologacije baterije v skladu z Uredbo (EU) št. 168/2013 in Uredbo (EU) 2018/858, je treba neodvisne strokovnjake razumeti kot „neodvisne izvajalce“, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) št. 168/2013 ([8]) in Uredbi (EU) 2018/858 ([9]).

Skladnost z zgornjimi točkami se lahko na primer dokaže s sklicevanjem na uradni sistem registracije poklicnega serviserja (kadar tak sistem obstaja v zadevnih državah članicah) ali z registracijo ali usposabljanjem/certificiranjem pri proizvajalcu proizvoda, v katerega je baterija vgrajena (kadar je to določeno z nacionalno zakonodajo).

V vseh primerih je treba odstranitev in zamenjavo baterije (na ravni sklopa ali celice) izvesti v skladu z varnostnimi informacijami o uporabi, odstranitvi in zamenjavi baterij, ki jih zagotovi proizvajalec proizvoda.

3.2 **Delna odstopanja od glavnega pravila**

Člen 11(2) določa odstopanja od zahtev glede odstranljivosti in zamenljivosti iz člena 11(1) za prenosne baterije, vgrajene v proizvode, ki jih lahko odstranijo in zamenjajo končni uporabniki. Za nekatere proizvode, pri katerih je treba zagotoviti varnost uporabnika proizvoda, zadostuje, da lahko prenosne baterije zamenjajo in odstranijo neodvisni strokovnjaki s komercialno dostopnim orodjem.

Za olajšanje enotnega izvajanja odstopanj iz člena 11(2) je v nadaljevanju koristno navesti nekaj dodatnih premislekov.

3.2.1 *Aparati, ki so posebej zasnovani za delovanje v mokrem okolju*

Aparati, ki so posebej zasnovani predvsem za delovanje v okolju, v katerem so redno izpostavljeni škropljenju vode, vodnim tokovom ali potopitvi v vodo, in ki jih je mogoče prati ali izpirati, so lahko zasnovani tako, da lahko baterijo odstranijo in zamenjajo samo neodvisni strokovnjaki.

([7]) Uredba (EU) 2025/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2025 o varnosti igrač in razveljavitvi Direktive 2009/48/ES (UL L, 2025/2509, 12.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2509/oj).

([8]) Uredba (EU) št. 168/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o odobritvi in tržnem nadzoru dvo- ali trikolesnih vozil in štirikolesnikov (UL L 60, 2.3.2013, str. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/168/oj).

([9]) Uredba (EU) 2018/858 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o odobritvi in tržnem nadzoru motornih vozil in njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila, spremembi uredb (ES) št. 715/2007 in (ES) št. 595/2009 ter razveljavitvi Direktive 2007/46/ES (UL L 151, 14.6.2018, str. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/reg/2018/858/oj).

V uvodni izjavi 39 Uredbe (EU) 2023/1542 je določeno, da bi se „to odstopanje […] moralo uporabljati le, kadar s preoblikovanjem aparata ni mogoče zagotoviti varnosti končnega uporabnika in varne nadaljnje uporabe aparata, potem ko končni uporabnik pravilno upošteva navodila za odstranitev in zamenjavo baterije“.

Zato so za razlago in uporabo meril za uporabo odstopanja za aparat, ki deluje v mokrem okolju, pomembni vsi naslednji kazalniki:

(i) „posebej“: aparat je zasnovan z glavnim namenom, da bo deloval v opisanem okolju;

(ii) „predvsem“: opisano okolje je primarno okolje aparata, kot je izrecno navedeno v uvodni izjavi 39, „v večini obdobja aktivne rabe [aparata]“. Z drugimi besedami, to ni le okolje, v katerem lahko aparat deluje zgolj po naključju ali nenamerno;

(iii) „primeren za pranje ali izpiranje“: aparat je namenjen pranju ali izpiranju;

(iv) „ogrožanje varnosti“: v dokumentaciji proizvoda je pri dajanju proizvoda na trg dokazano, da bi zamenljivost in odstranljivost baterije s strani končnih uporabnikov ogrozili varnost uporabnika ali aparata;

(v) „ni možnosti preoblikovanja“: v dokumentaciji proizvoda pri dajanju proizvoda na trg obstajajo dokazi, da aparata ni mogoče preoblikovati z najsodobnejšo tehnologijo, ne da bi to resno vplivalo na zdravje in varnost končnega uporabnika ali delovanje in funkcionalnost proizvoda.

Sistem ocenjevanja stopnje zaščite pred vdorom, opredeljen v standardu IEC 60529 (zlasti druga številka, povezana z vodo, kot je prikazano na sliki 1), je okvirno vodilo za opredelitev okolja iz zgoraj navedenih meril. Kljub temu se s stopnjo zaščite pred vdorom ocenjuje odpornost ohišja proti vdoru prahu ali tekočin; ni omejena le na aparate, ki delujejo v določenem primarnem okolju za določen del obdobja svoje aktivne rabe, niti ne določa, ali je preoblikovanje mogoče ali ne. Zato se šteje, da stopnja zaščite pred vdorom ni zadostna za dokazovanje skladnosti z zgoraj navedenimi merili.

Natančneje, primer „škropljenja vode“ iz člena 11 Uredbe (EU) 2023/1542 je enakovreden stopnji IPX4 (številka razreda 4, kot je opisano na sliki 1 spodaj), primer „vodnih tokov“ je enakovreden stopnjama IPX5 in IPX6 (razreda 5 in 6), primer „potopitve v vodo“ pa je enakovreden stopnji IPX7 (številka razreda 7).

V zvezi s točkama (ii) in (iii) so lahko reprezentativni primeri proizvodov, ki delujejo predvsem v takem okolju, aparati za ustno nego (npr. zobne ščetke, kot je navedeno v standardu IEC 60335-2-52 ali zobne prhe) ter brivniki, aparati za striženje in epilatorji (kot je navedeno v standardu IEC 60335-2-8). Pripomočki za prosti čas, ki so posebej zasnovani tako, da so v stiku z intimnimi deli človeškega telesa, se prav tako lahko vključijo v skupino mokrih aparatov. Hkrati je v točki (iv) navedeno, da se lahko tudi v mokrem okolju uporabljajo aparati z baterijami, ki jih končni uporabniki lahko odstranijo in zamenjajo, če to ne ogroža varnosti. Primeri takih aparatov vključujejo zobne ščetke in brivnike, ki se napajajo s prenosnimi baterijami za splošno rabo.

Odstopanje iz člena 11(2)(a) je pomembno tudi za gospodinjske aparate, ki so posebej zasnovani za delovanje v mokrem okolju, kot so aparati za čiščenje tal.

Drugi primeri mokrih aparatov, posebej zasnovanih za delovanje v mokrem okolju, so lahko nosljive naprave, kot so brezžične ušesne slušalke, pasovi za spremljanje srčnega utripa, pametna očala ali ure, ki se nosijo na glavi, zapestju, prsnem košu ali roki, ali brezžični zvočniki na prostem, če izpolnjujejo pet zgoraj navedenih kazalnikov.

Slika 1

Vodnik za razrede stopnje zaščite pred vdorom za vodo (vir: IEC 60529)

0	Ni zaščite		
1	Zaščita pred vertikalno padajočimi kapljicami vode		Vertikalno padajoče kapljice nimajo škodljivih posledic.
2	Zaščita pred vertikalno padajočimi kapljicami vode, ko je ohišje nagnjeno do 15 stopinj.		Vertikalno padajoče kapljice nimajo škodljivih posledic, če je ohišje nagnjeno pod katerim koli kotom do 15 stopinj na vsaki strani vertikale.
3	Zaščita pred pršenjem vode		Voda, ki se škropi pod kotom do 60 stopinj na vsaki strani vertikale, nima škodljivih posledic.
4	Zaščita pred škropljenjem vode		Voda, ki pljuskne po ohišju iz katere koli smeri, nima škodljivih posledic.
5	Zaščita pred vodnimi curki		Voda, ki brizga v curkih po ohišju iz katere koli smeri, nima škodljivih posledic.
6	Zaščita pred močnimi vodnimi curki		Voda, ki brizga v močnih curkih po ohišju iz katere koli smeri, nima škodljivih posledic.
7	Zaščita pred posledicami začasne potopitve v vodo		Vdor vode v količinah, ki povzročajo škodljive posledice, ni mogoč, kadar je ohišje začasno potopljeno v vodo v standardiziranih pogojih tlaka in časa.
8	Zaščita pred posledicami neprekinjene potopitve v vodo		Vdor vode v količinah, ki povzročajo škodljive posledice, ni mogoč, kadar je ohišje neprekinjeno potopljeno v vodo v pogojih, o katerih se dogovorita proizvajalec in uporabnik, vendar so hujši kot pri številki 7.
9	Zaščita pred visokotlačnimi in visokotemperaturnimi vodnimi curki		Voda, ki pri visokem tlaku in visoki temperaturi brizga po ohišju iz katere koli smeri, nima škodljivih posledic.

3.2.2 *Medicinski pripomočki in* in vitro *diagnostični medicinski pripomočki*

Profesionalni medicinski pripomočki za slikanje in radioterapijo, ki so medicinski pripomočki, kot so opredeljeni v členu 2(1) Uredbe (EU) 2017/745 ([10]), ter *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki, kot so opredeljeni v členu 2(2) Uredbe (EU) 2017/746 ([11]), so lahko zasnovani tako, da lahko prenosne baterije odstranijo in zamenjajo samo neodvisni strokovnjaki.

([10]) Uredba (EU) 2017/745 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o medicinskih pripomočkih, spremembi Direktive 2001/83/ES, Uredbe (ES) št. 178/2002 in Uredbe (ES) št. 1223/2009 ter razveljavitvi direktiv Sveta 90/385/EGS in 93/42/EGS (UL L 117, 5.5.2017, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/745/oj).

([11]) Uredba (EU) 2017/746 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o in vitro diagnostičnih medicinskih pripomočkih ter razveljavitvi Direktive 98/79/ES in Sklepa Komisije 2010/227/EU (UL L 117, 5.5.2017, str. 176, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/746/oj).

3.2.3 *Nosljive naprave*

Nosljive naprave so prenosne elektronske naprave, ki se nosijo na telesu ter imajo pogosto senzorje in povezljivost za zbiranje in prenos podatkov. Primeri nosljivih naprav vključujejo pametne ure, sledilnike dejavnosti, pametna očala ali druge elektronske naprave, vgrajene v oblačila in druge dodatke.

Ne glede na možnost, da se nosljive naprave štejejo za mokre naprave (glej oddelek 2.3.1 zgoraj), lahko odstopanje iz člena 11(2) velja tudi za nosljive naprave na podlagi premislekov, povezanih z miniaturizacijo. Če so torej izpolnjeni pogoji iz člena 11(2)(c), morajo biti prenosne baterije v nosljive naprave vgrajene tako, da jih lahko odstranijo in zamenjajo le neodvisni strokovnjaki.

3.2.4 *Postopek za dodajanje novih odstopanj*

Poleg zgoraj navedenih odstopanj, ki so že vključena v člen 11(2), se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov z vključitvijo dodatnih proizvodov, ki se izvzamejo iz zahtev glede odstranljivosti in zamenljivosti iz člena 11(1). Taki delegirani akti se sprejmejo le zaradi razvoja trga ter tehničnega in znanstvenega napredka in pod pogojem, da obstajajo znanstveno utemeljeni pomisleki glede varnosti končnih uporabnikov, ki odstranjujejo ali zamenjujejo prenosno baterijo, ali kadar obstaja tveganje, da bi odstranitev ali zamenjava baterije s strani končnih uporabnikov pomenila kršitev kakršnih koli zahtev glede varnosti proizvodov, določenih z veljavnim pravom EU.

Komisija bo redno objavljala razpise, da bi imela strukturiran pristop pri odločanju, katere predlagane proizvode je treba vključiti v delegirani akt na podlagi navedenega pooblastila.

Ko bodo razpisi objavljeni, bodo imeli vložniki, ki bodo želeli dokazati, da predlagani proizvodi izpolnjujejo pogoje iz člena 11(4), možnost, da v obdobju treh mesecev predložijo dokaze, s katerimi bodo pojasnili, da zahteva glede odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij s strani končnega uporabnika pomeni tveganje za varnost končnega uporabnika ali kršitev zahtev glede varnosti proizvodov, določenih v veljavnem pravu EU.

Vložniki bodo morali predložiti vlogo z naslednjimi informacijami:

— ime, naslov in kontaktni podatki vložnika,

— kategorija proizvoda,

— tehnična dokumentacija, s katero so podprti razlogi za odstopanje,

— druge pomembne informacije.

Komisija bo ocenila dokumentacijo o predlaganih proizvodih za dodatna odstopanja in, če bo to upravičeno, predlagala sprejetje delegiranega akta na podlagi člena 11(4).

Glede na to, da je bilo to pooblastilo na Komisijo preneseno zaradi razvoja trga ter tehničnega in znanstvenega napredka, namerava Komisija redno izvajati zgoraj opredeljeno nalogo. To bi lahko privedlo do sprejetja nadaljnjih delegiranih aktov z dodatnimi odstopanji.

4. **POPOLNA ODSTOPANJA OD SPLOŠNIH OBVEZNOSTI GLEDE ODSTRANLJIVOSTI IN ZAMENLJIVOSTI S STRANI KONČNEGA UPORABNIKA**

V členu 11(3) Uredbe (EU) 2023/1542 je določeno, da se obveznosti iz člena 11(1) ne uporabljajo, kadar je potrebna neprekinjena oskrba z električno energijo in neprekinjena povezava med proizvodom in zadevno prenosno baterijo, da se zagotovi varnost uporabnika in aparata, za proizvode, katerih glavna funkcija je zbiranje in zagotavljanje podatkov, pa iz razlogov v zvezi s celovitostjo podatkov. V takih primerih torej ni nujno, da so prenosne baterije odstranljive in zamenljive s strani končnih uporabnikov.

4.1 **Varnostna vprašanja**

Primeri naprav, pri katerih je potrebna neprekinjena povezava med proizvodom in zadevno prenosno baterijo, da se zagotovi varnost uporabnika in naprave, vključujejo reševalne naprave, naprave za vzdrževanje življenjskih funkcij in pomembne varnostne naprave.

V členu 11(2) so navedeni profesionalni medicinski pripomočki za slikanje in radioterapijo, pri katerih zadostuje, da lahko prenosne baterije odstranijo in zamenjajo le neodvisni strokovnjaki. Kljub temu pa medicinski pripomočki in *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki, kakor so opredeljeni v Uredbi (EU) 2017/745 oziroma (EU) 2017/746, zajemajo širok nabor proizvodov za uporabe z različnimi stopnjami kritičnosti. Neprekinjeno delovanje nekaterih medicinskih pripomočkov je pri oskrbi pacientov ključnega pomena, zato se predlaga pristop k medicinskim pripomočkom, ki temelji na izogibanju tveganjem.

Za to se lahko uporabijo sistemi razvrščanja iz Uredbe (EU) 2017/745 (člen 51 in Priloga VIII) ter Uredbe (EU) 2017/746 (člen 47 in Priloga VIII). Pri razvrščanju se uporablja sistem „na podlagi tveganja“, ki temelji na spoznanjih o ranljivosti človeškega telesa, ob upoštevanju morebitnih tveganj, povezanih s pripomočki.

Medicinski pripomočki za vsaditev (npr. srčni spodbujevalniki, vsadni kardioverter defibrilatorji, vsadni impulzni generatorji) in nekateri *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki (npr. instrumenti, ki se uporabljajo za odkrivanje prenosljivih povzročiteljev za presejalno testiranje krvi za transfuzijo, merilniki glukoze v krvi, ki se uporabljajo s testnimi lističi za bolnike s sladkorno boleznijo) so povezani z visokim tveganjem. Prekinitev napajanja in prekinitev povezave med proizvodom in zadevno prenosno baterijo zato pomeni veliko tveganje za ogrožanje varnosti pacienta (končnega uporabnika). Šteje se, da so za odstopanje iz člena 11(3) primerni aktivni medicinski pripomočki za vsaditev in nekateri *in vitro* medicinski diagnostični pripomočki. Drugi medicinski pripomočki, za katere velja to odstopanje, vključujejo kirurške pripomočke in dezinfekcijske pripomočke za čiščenje endoskopov. Omeniti je treba, da zgoraj navedena razvrstitev temelji na predvideni uporabi. Razred pripomočka je določen na podlagi predvidene uporabe in ne naključne uporabe pripomočka.

Poleg tega in podobno kot vsadki so tudi slušni aparati medicinski pripomočki, katerih uporabno življenjsko dobo posebej določajo zdravstveni razlogi (tj. postopna izguba sluha). Hkrati lahko zamenljivost baterije pomeni varnostno tveganje za pacienta. Slušni aparati se zato štejejo za primerne za odstopanje iz člena 11(3).

Za nekatere varnostne naprave, ki spadajo na področje uporabe uredbe o gradbenih proizvodih ([12]), je potrebna neprekinjena oskrba z električno energijo, da se zagotovi varnost uporabnika in naprave, zlasti za nekatere proizvode iz družin proizvodov 2, 10, 27, 28 in 35 iz Priloge VII k uredbi o gradbenih proizvodih. Tipični taki proizvodi so oprema za odkrivanje požara, dima in plina (npr. požarni alarmi, dimni alarmi, detektorji ogljikovega monoksida, plinski alarmi), pritrjena oprema za gašenje požara, zasilni izhodi, naprave za ogrevanje prostorov, črpalke ali naprave za nadzor moči.

Kadar so take naprave zajete v harmonizirani tehnični specifikaciji ali evropskem ocenjevalnem dokumentu in kadar ta uvajata posebne zahteve glede zamenljivosti prenosnih baterij za navedene naprave zaradi potrebe po neprekinjeni oskrbi z električno energijo ter stalni povezavi med proizvodom in zadevno prenosno baterijo, da se zagotovi varnost uporabnika in naprave, se te zahteve štejejo za pomembne pri ocenjevanju, ali so izpolnjeni pogoji za odstopanje iz člena 11(3). V delovnem načrtu uredbe o gradbenih proizvodih za obdobje 2026–2029 je določen časovni načrt za razvoj novih harmoniziranih tehničnih specifikacij.

Pri detektorjih dima ([13]), ki so zasnovani za vsaj 10 let neprekinjenega delovanja in imajo baterijo z enako življenjsko dobo ter pri katerih sta potrebni neprekinjena oskrba z električno energijo in neprekinjena povezava med proizvodom in zadevno prenosno baterijo, da se zagotovi varnost uporabnika in aparata, zato ni treba zagotoviti, da lahko prenosno baterijo odstrani ali zamenja končni uporabnik.

Poleg tega so v členu 2(4), točka (g), Direktive 2012/19/EU iz njenega področja uporabe izključeni „medicinski pripomočki ter *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki, če se predvideva, da bodo ti pripomočki pred koncem življenjske dobe inficirani, ter aktivni medicinski pripomočki za vsaditev“. Zato bi bilo treba tudi navedene pripomočke obravnavati kot primerne za odstopanje od zahtev iz člena 11(1) Uredbe (EU) 2023/1542.

([12]) Uredba (EU) 2024/3110 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o določitvi harmoniziranih pravil za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 305/2011 (UL L, 2024/3110, 18.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj).

([13]) Dimni alarmi so zajeti v standardu EN 14604:2005/AC 2008 uredbe o gradbenih proizvodih.

Poleg tega je treba opozoriti, da je v uvodni izjavi 38 Uredbe (EU) 2023/1542 navedeno, da bi se morale splošne določbe navedene uredbe uporabljati brez poseganja v varnostne zahteve in zahteve glede vzdrževanja za profesionalne medicinske pripomočke za slikanje in radioterapijo, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) 2017/745, ter za in vitro diagnostične medicinske pripomočke, kot so opredeljeni v Uredbi (EU) 2017/746, in se lahko dopolnijo z zahtevami za določene proizvode, ki se napajajo z baterijami, na podlagi izvedbenih ukrepov iz Direktive 2009/125/ES. Kadar so v drugem pravu EU iz varnostnih razlogov opredeljene bolj specifične zahteve v zvezi z odstranjevanjem baterij iz proizvodov, bi se morala uporabljati navedena specifična pravila.

Proizvode, za katere velja odstopanje iz člena 11(3), je mogoče najti tudi v avtomobilskem sektorju. Taki proizvodi vključujejo sisteme eCall v vozilih, sisteme za nadzor tlaka v pnevmatikah ([14]), alarmne sisteme proti kraji, sisteme za opozarjanje na temperaturo baterije, inteligentne sisteme za uravnavanje hitrosti (ISA), tahografe in zapisovalnike podatkov o dogodku (EDR).

4.2 **Premisleki v zvezi s celovitostjo podatkov**

V členu 11(3) je jasno navedeno, da se odstopanje v zvezi s podatki uporabi, če je glavna funkcija proizvoda zbiranje in zagotavljanje podatkov ter obstaja tveganje izgube celovitosti podatkov.

Primeri proizvodov, pri katerih je zaradi celovitosti podatkov potrebna neprekinjena povezava med prenosno baterijo in proizvodom, so naprave, ki se napajajo z baterijami in se uporabljajo na profesionalnih vremenskih postajah ali v laboratorijih. Ena od skupin zadevnih proizvodov so tudi senzorji temperature in vlažnosti, pri katerih je stalno zbiranje podatkov ključno za shranjevanje in prevoz blaga, občutljivega na temperaturo, vključno s prevozom v hladilniku, posodami za shranjevanje, skladišči in inkubatorji. Pri vseh navedenih proizvodih gre za primere, ko je njihova funkcija neprekinjeno zbiranje podatkov, pri čemer sta kontinuiteta in celovitost takih podatkov bistveni za to funkcijo.

Podoben primer so baterije, katerih glavna funkcija je napajanje neobstojnega pomnilnika ali zagotavljanje funkcij varnostnega kopiranja v notranjem mehanizmu naprave, kot so baterije CMOS (dopolnilni kovinskooksidni polprevodnik), ki se nahajajo v digitalnih fotoaparatih, procesorjih, senzorjih in medicinskih pripomočkih, ne glede na njihov razred v skladu z uredbama (EU) 2017/745 in (EU) 2017/746 (npr. monitorji glukoze v krvi ali pripomočki za dializo). V tem primeru se tudi šteje, da je zaradi celovitosti podatkov potrebna neprekinjena oskrba z električno energijo. V kriptografiji se sistemi za kvantno razdeljevanje ključa vse pogosteje uporabljajo za neprekinjene varne telekomunikacije. Ker ima celovitost podatkov ključno vlogo pri njihovem pravilnem delovanju, bi se odstopanje iz člena 11(3) štelo za upravičeno.

Nadaljnji primeri so še baterijski medicinski in veterinarski pripomočki, pri katerih je celovitost podatkov ključna za njihovo pravilno delovanje. Tako so biološki senzorski sistemi za merjenje glukoze, ki se nosijo na telesu, ter veterinarski *in vitro* diagnostični medicinski pripomočki, ki so namenjeni priključitvi v električno vtičnico in uporabi gumbastih baterij za podporo ure v realnem času, pomembni primeri pripomočkov, pri katerih bi lahko baterije, ki jih lahko odstrani končni uporabnik, ogrozile celovitost podatkov.

Drug primer naprav, katerih glavna funkcija je zbiranje in zagotavljanje podatkov in ki za njihovo zagotavljanje potrebujejo neprekinjeno oskrbo z električno energijo, je oprema v vozilu (OBE), ki se prevaža ali namesti v vozila in se uporablja kot del storitev cestninjenja, kot so opredeljene v Direktivi (EU) 2019/520 ([15]). Motnje v oskrbi z električno energijo bi ogrozile podatke, ki so bistveni za izračun dolgovanih cestnin.

Nazadnje, strojna oprema na prodajnih mestih, ki se uporablja v sektorju digitalnih plačil, je še en primer naprav, pri katerih je potrebna trajna povezava s prenosno baterijo, da se zaščiti celovitost podatkov, povezanih s plačili, v skladu s standardi za varnost podatkov v sektorju plačilnih kartic ([16]). Podobno se lahko šteje, da tudi strojna oprema za poverilnice v elektronski obliki, ki strankam omogoča hrambo in prenos osebnih podatkov o poverilnicah za digitalna plačila, da se omogoči prejemanje ali prenos sredstev ali finančnega premoženja, spada na področje uporabe odstopanja zaradi celovitosti podatkov iz člena 11(3).

([14]) Sisteme za nadzor tlaka v pnevmatikah je mogoče najti tudi v necestni mobilni mehanizaciji na kolesih, ki se uporablja v gradbeništvu, gozdarstvu, rudarstvu in kmetijstvu (npr. naprave za sortiranje motorjev, tovornjaki za rudarjenje in nakladalniki koles).

([15]) Direktiva (EU) 2019/520 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o interoperabilnosti elektronskih cestninskih sistemov ter lažji čezmejni izmenjavi informacij o neplačilih cestnine v Uniji (UL L 91, 29.3.2019, str. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/520/oj).

([16]) Glej https://listings.pcisecuritystandards.org/documents/PCI_DSS-QRG-v3_2_1.pdf.

Odstopanje iz člena 11(3) od splošne obveznosti glede odstranljivosti in zamenljivosti prenosnih baterij iz člena 11(1) se ne uporablja za naprave, ki:

— opravljajo funkcijo zbiranja in zagotavljanja podatkov kot dodatno funkcijo (poleg svoje glavne funkcije) ali lahko vsebujejo sestavni del, ki opravlja funkcijo zbiranja in zagotavljanja podatkov,

— opravljajo funkcijo zbiranja in zagotavljanja podatkov kot primarno funkcijo, vendar niso izpostavljene tveganju izgube celovitosti podatkov, na primer zaradi trajnega pomnilnika v napravi.

5. **DRUGI PREMISLEKI**

5.1 **Pojem združljive baterije**

Pojem združljive baterije je v členu 11(6) in (8) naveden kot pogoj, da se prenosna baterija ali baterija za lahka vozila šteje za brez težav zamenljivo baterijo. To pomeni, da bi morale biti vse baterije in njihove naprave zasnovane tako, da omogočajo uporabo originalnih in združljivih baterij.

Baterija se šteje za združljivo, če ne ogroža varnosti uporabnika ali naprave in hkrati omogoča, da naprava deluje, kot je predvideno.

Pri baterijah, sestavljenih iz več celic, se celica šteje za združljivo, če zaradi nje baterijski sklop ni nevaren, hkrati pa ima enake tehnične parametre, vključno z zmogljivostjo, stanjem, zasnovo in kemijsko sestavo.

Pri proizvodih, ki vsebujejo baterije, ki so predmet homologacije v skladu z Uredbo (EU) št. 168/2013, se baterija šteje za združljivo le, če zamenjava originalne baterije ne vpliva na zahteve za homologacijo proizvoda.

V primeru baterij za lahka vozila za nehomologirana lahka prevozna sredstva bi bilo treba omogočiti zamenjavo baterij, tudi na ravni celic, in sicer tako, da izvirna varnostna spričevala ne postanejo neveljavna, da se upoštevajo veljavni varnostni protokoli in standardi ter da se upoštevajo priporočila proizvajalca.

Podobno se nadomestna baterija ne šteje za združljivo v primerih, ko bi taka zamenjava pomenila kršitev zahtev glede varnosti proizvodov iz druge veljavne harmonizacijske zakonodaje EU.

Zato je treba pri zasnovi prenosnih baterij in baterij za lahka vozila zagotoviti, da je mogoče pogoje v zvezi z varnostjo, delovanjem in funkcionalnostjo izpolniti z originalnimi in združljivimi baterijami. V zvezi s tem se lahko šteje za primerno, da se upošteva tudi zasnova naprave.

Zelo je priporočljivo, da se v priročnik za uporabo ali drugo ustrezno dokumentacijo vključijo navodila za zamenjavo prenosnih baterij in baterij za lahka vozila ter tehnične specifikacije, ki jih morajo združljive baterije izpolnjevati, da bi bile varne, po potrebi s sklicevanjem na standarde EU ali mednarodne standarde.

5.2 **Razpoložljivost kot nadomestni deli**

V členu 11(7) se zahteva, da so prenosne baterije ali baterije za lahka vozila kot rezervni deli opreme, ki jo napajajo, na voljo še najmanj pet let po tem, ko so na trg dane zadnje enote modela opreme, in sicer po razumni in nediskriminatorni ceni za neodvisne strokovnjake in končne uporabnike. V podobnih določbah v drugi obstoječi harmonizacijski zakonodaji EU, kot so izvedbene uredbe o okoljsko primerni zasnovi, se zahteva dobava nadomestnega dela v petih delovnih dneh po prejemu naročila.

Taka zahteva se ne uporablja za proizvode, dane na trg, ki vsebujejo prenosne baterije ali baterije za lahka vozila pred datumom začetka veljavnosti člena 11, kar je 18. februar 2027.

Za zamenjavo prenosne baterije ali baterije za lahka vozila so lahko poleg baterije potrebni tudi fizični elementi, kot so pritrdilni elementi. Če so za razstavljanje in ponovno sestavljanje baterije potrebni pritrdilni elementi za večkratno uporabo, jih je mogoče ponovno uporabiti za zamenjavo. Če pritrdilni elementi niso za večkratno uporabo, morajo biti tudi taki pritrdilni elementi na voljo kot nadomestni deli, tako da je baterijo mogoče enostavno zamenjati.

Uredba (EU) 2023/1670 določa, da proizvajalci, uvozniki ali pooblaščeni zastopniki telefonov od 20. junija 2025 poklicnim serviserjem in končnim uporabnikom dajo na voljo prenosne baterije ([17]), vključno s potrebnimi pritrdilnimi elementi, če niso za večkratno uporabo, vsaj sedem let po datumu konca dajanja na trg.

Kot je navedeno v uvodni izjavi 38 Uredbe (EU) 2023/1542, „[se lahko] [s]plošne določbe te uredbe […] dopolnijo z zahtevami za določene proizvode, ki se napajajo z baterijami, na podlagi izvedbenih ukrepov iz Direktive 2009/125/ES“. V primerih, ko se Uredba (EU) 2023/1542 in Uredba (EU) 2023/1670 uporabljata za prenosne baterije, vgrajene v pametne telefone in preklopne tablične računalnike, ki so na voljo kot nadomestni deli, se uporabljajo zahteve iz obeh zakonodajnih aktov.

5.3 **Omejitve programske opreme**

V skladu s členom 11(8) se programska oprema ne sme uporabljati za oviranje zamenjave prenosne baterije ali baterije za lahka vozila ali njihovih ključnih sestavnih delov z drugo združljivo baterijo ali ključnimi sestavnimi deli.

Čeprav se programska oprema lahko uporablja za vzpostavitev komunikacije med proizvodom in nadomestno baterijo, da se zagotovita pravilna funkcionalnost in varnost proizvoda, taka programska oprema ne bi smela ovirati zamenjave prvotne baterije z združljivo baterijo, kot je opisana zgoraj.

Primer programske opreme, ki ovira zamenjavo, je praksa, imenovana *parts-pairing* (povezovanje delov s programsko opremo). To je mogoče s serializacijo nekaterih nadomestnih delov (vključno z baterijami), ki so s programsko opremo povezani s posamezno enoto naprave. Če se zaradi serializacije del poveže z enoto proizvoda, lahko to negativno vpliva na popravljivost. Če je v takih primerih treba sestavni del proizvoda, vključno z baterijo, med popravilom zamenjati, ta del morda ne bo sprejet ali pa bo izgubil nekatere funkcije, razen če bo ponovno daljinsko povezan z napravo prek programske opreme, ki jo nadzoruje prvotni proizvajalec.

V skladu z Uredbo (EU) 2023/1670 morajo proizvajalci, uvozniki ali pooblaščeni zastopniki pametnih telefonov in preklopnih tabličnih računalnikov, ki kot nadomestne dele zagotavljajo serializirane dele, poklicnim serviserjem zagotoviti nediskriminatoren dostop do vseh programskih orodij, strojne programske opreme ali podobnih pomožnih sredstev, potrebnih za zagotovitev polne funkcionalnosti navedenih nadomestnih delov in naprave, v katero se taki nadomestni deli vgradijo med zamenjavo in po njej ([18]).

Kot je navedeno v uvodni izjavi 38 Uredbe (EU) 2023/1542, „[se lahko] [s]plošne določbe te uredbe […] dopolnijo z zahtevami za določene proizvode, ki se napajajo z baterijami, na podlagi izvedbenih ukrepov iz Direktive 2009/125/ES“. Kadar se tako Uredba (EU) 2023/1542 kot Uredba (EU) 2023/1670 uporabljata za prenosne baterije, vgrajene v pametne telefone in preklopne tablične računalnike, se uporabljajo zahteve iz obeh zakonodajnih aktov o serializaciji.

Glede na navedeno se lahko potrošnikom zagotovijo obvestila programske opreme, ki jih obveščajo, da je v uporabi neoriginalna nadomestna baterija, če taka obvestila ne vplivajo na nobeno funkcionalnost naprave (ali združljive baterije) ali uporabniško izkušnjo. Programska oprema ne sme v nobenem primeru ovirati zamenjave ali popravila.

([17]) Pod pogoji, navedenimi v Prilogi II, točke A 1.1. (1), B 1.1. (1), C 2.1. (1) in D 1.1 (1) Uredbe (EU) 2023/1670.
([18]) Priloga II, točki B 1.1.(7) in D 1.1.(7), k Uredbi (EU) 2023/1670.